

TANTÁRGYI ADATLAP
A 2019-2020-AS TANÉVRE

1. Tanulmányi program adatai

1.1. Intézmény	Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem
1.2. Kar/Tanárképző Intézet	Kolozsvári Kar
1.3. Tanszék	Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Tanulmányok Tanszék
1.4. Képzési szint	Egyetemi alapképzés
1.5. Tanulmányi program	Nemzetközi kapcsolatok és európai tanulmányok
1.6. Képzettség	Nemzetközi kapcsolatok és európai tanulmányok

2. Tantárgy adatai

2.2. Tantárgy címe		Kortárs politikai ideológiák					
2.3. Tantárgyfelelős		Dr. Tonk Márton egyetemi tanár					
2.4. Szeminárium/gyakorlat felelőse		Drd. Török Ferenc					
2.5. Év	1	2.6. Félév	2	2.7. Tantárgy típusa (kötelező, opcionális, fakultatív)	K	2.8. Követelmény (vizsga, kollokvium)	V

3. Tantárgy célkitűzései

A tantárgy általános célkitűzése: Szisztematikus és történeti bevezetés az európai politikai gondolkodás történetébe és fogalomrendszerébe; a kortárs politikai életet meghatározó modern ideológiák bemutatása; a politikai gondolkodás szerkezetéhez idomuló intellektuális rugalmasság kialakítása.

Sajátos célkitűzések: A politikatudományi terminológia megismerése magyar, román és angol nyelven, szakmai szövegek elemzése és adatbázisok használata által. A politikai gondolkodás kategória-rendszer alkalmazásának fejlesztése a hallgatóban.

4. Tartalom

Előadás	Óraszám
1. Az „ideológiák kora”	1 előadás/hét 2 fizikai óra
2. Liberális konstitucionalizmus, liberalizmus és a „liberális minimum”	1 előadás/hét 2 fizikai óra
3. A modern politikai gondolkodás jellemzése. Mi a felvilágosodás?	1 előadás/hét 2 fizikai óra
4. A francia felvilágosodás (I): Montesquieu a hatalommegosztásról és a politikai szociológiáról	1 előadás/hét 2 fizikai óra
5. A francia felvilágosodás (II): Republikanizmus, társadalmi-egyenlőség eszmény, „nem szabadelvű szabadság”	1 előadás/hét 2 fizikai óra
6. A „régiek” és a „modernek” szabadsága	1 előadás/hét 2 fizikai óra
7. A modern demokráciák születése (I): A Függetlenségi Háború és a Függetlenségi Nyilatkozat	1 előadás/hét 2 fizikai óra
8. A modern demokráciák születése (II): A Francia Forradalom és Az emberi és polgári jogok Nyilatkozata	1 előadás/hét 2 fizikai óra
9. Az Amerikai Egyesült Államok alkotmánya. Az „Amendment-rendszer” és a „checks and balances”-elv	1 előadás/hét 2 fizikai óra
10. Liberális demokrácia és radikális demokrácia	1 előadás/hét 2 fizikai óra
11. A konzervatív gondolkodás kialakulása és jellemzői	1 előadás/hét 2 fizikai óra
12. Nisbet 6 tézise a konzervatív politikai gondolkodásról	1 előadás/hét

	2 fizikai óra
13. „Kevert” politikai ideológiák a kortárs politikai életben	1 előadás/hét 2 fizikai óra
14. Összegzés, következtetések, hatástörténeti vonatkozása. Az előadások főbb politikaelméleti fogalmainak áttekintése, ismétlése	1 előadás/hét 2 fizikai óra

ALAPKÖNYVÉSZET

- Bayer József: *A politikai gondolkodás története*. Osiris Kiadó, Budapest, 2005.
- Colțescu, Gabriel (szerk.): *Vocabular pentru societăți plurale / A plurális társadalmak szótára*, ediție bilingvă, Polirom Kiadó, Iași, 2005.
- Miller, David: *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice (The Blackwell Encyclopaedia of Political Thought)*, Humanitas Kiadó, Bukarest, 2006.
- Mungiu-Pipidi, Alina (szerk.): *Doctrina politice*, Polirom Kiadó, Iași, 1998.
- Strauss, Leo – Cropsey, Joseph (ed.): *A politikai filozófia története*. Európa Kiadó, Budapest, 1994.
- Strauss, Leo: *What is Political Philosophy?* The University of Chicago Press, Chicago-London, 1988.

AZ ELŐADÁSOK KÖTELEZŐ KÖNYVÉSZETE

- Brunner, Otto-Conze, Werner-Koselleck, Reinhart (ed.): *A demokrácia*. József Műhely Kiadó, Budapest, 1999.
- Burke, Edmund: *Elmélkedések a francia forradalomról*. In: Paczolay P. – Szabó M. (szerk.): *Az egyetemes politikai gondolkodás története*. Rejtjel Kiadó, Budapest, 1999. 157-164.
- Constant, Benjamin: *A régiek és a modernek szabadsága*. Atlantisz, Budapest, 1997. 237-260.
- Demeter M. Attila (szerk.): *Politikai doktrínák*. Partium Kiadó, Nagyvárad, 2004.
- Goodin, Robert E.-Pettit, Philip (ed.): *Contemporary political philosophy*. Blackwell Publishing, Malden, 2006.
- Goodwin, Barbara: *Using political ideas*. John Wiley & Sons, Chichester, 2005.
- Hayek, Friedrich A. von: *A liberális társadalmi rend alapelvei*. In: Demeter M. Attila (szerk.): *Politikai doktrínák. Szöveggyűjtemény*. Partium Kiadó, Nagyvárad, 2004. 47-63.
- Heywood, Andrew: *Political ideologies*. Palgrave Macmillan Kiadó, Houndmills, 2005.
- Kant, Immanuel: *Válasz a kérdésre: mi a felvilágosodás?* In: Uő: *Történetfilozófiai írások*. Ictus Kiadó, h.n., 1997. 15-22.
- Kraut, Richard: *Aristotle: political philosophy*. Oxford University Press, Oxford, 2002.
- Kymlicka, Will: *Contemporary political philosophy*. Oxford University Press, Oxford, 2002.
- Kymlicka, Will: *Liberalism, community and culture*. Clarendon Press, Oxford, 1989.
- Locke, John: *Második értekezés a polgári kormányzatról*. In: Paczolay P. – Szabó M. (szerk.): *Az egyetemes politikai gondolkodás története*. Rejtjel Kiadó, Budapest, 1999. 95-104.
- Miller, D. – Coleman, J. – Connolly, J. – Ryan, A.: *The Blackwell Encyclopaedia of Political Thought*. Blackwell Publishing, 1987.
- Montesquieu: *A törvények szelleméről*. Európa Kiadó, Budapest, 2000. 56-83. 190-212. 245-263. + Hahner Péter: *Utószó*. 1035-1046.
- Németh György: *A zsarnokok utópiája*. Atlantisz Kiadó, Budapest, 1996.
- Oakshott, Michael: *Konzervatívnak lenni*. In: Demeter M. Attila (szerk.): *Politikai doktrínák. Szöveggyűjtemény*. Partium Kiadó, Nagyvárad, 2004. 167-190.
- Paczolay Péter- Szabó Máté (szerk.): *Az egyetemes politikai gondolkodás története*. Tankönyvkiadó, Budapest, 1990.
- Paczolay Péter-Szabó Máté: *A politikatudomány kialakulása*. Rejtjel Kiadó, Bp., 2006.
- Platon: *Összes művei*. 1-3. köt. Európa Kiadó, Budapest., 1984.
- Rousseau, Jean-Jacques: *A társadalmi szerződésről*. In: Uő.: *Értekezések és filozófiai levelek*. Magyar Helikon, Budapest, 1978. 463-519. (1-2. könyv)
- Simpson, Peter: *A philosophical commentary on the politics of Aristotle*. The University of North Carolina Press, London, 1998.

- Wills, Garry: *Bevezetés A föderalistához*. In: Hamilton, A. – Madison, J. – Jay, J.: *A föderalista*. Európa Kiadó, Budapest, 1998. 5-34.

Online források:

- xxx: A Francia Nemzetgyűlés Nyilatkozata az emberi és állampolgári jogokról (1789)
 xxx: Az Amerikai Egyesült Államok alkotmánya (1789)
 xxx: Az Európai Unió Alapjogi Chartája (2007)
 xxx: The Bill Of Rights (1689)
 xxx: Európai Parlament: europarl.europa.eu

AJÁNLOTT KÖNYVÉSZET:

Minden előadás és szeminárium végén a tárgyalt téma további elmélyítését szolgáló könyvészeti anyag megjelölésére kerül sor. Ez a könyvészet nem képezi részét a kurzus kötelező szakirodalmának.

Szeminárium	Óraszám
1. Ideológia – Politikai ideológia – politikai program. Alapvetések.	1 szem/hét 2 fizikai óra
2. Liberalizmus és liberális demokrácia. Liberális minimum.	1 szem/hét 2 fizikai óra
3. Ideológiák és a hatalommegosztás elve. Klasszikus és új hatalmi ágak.	1 szem/hét 2 fizikai óra
4. Populizmus. A XX-XXI. század kvázi-ideológiája	1 szem/hét 2 fizikai óra
5. Rousseau és a modern államelmélet gyökerei. Republikanizmus vagy totalitarizmus.	1 szem/hét 2 fizikai óra
6. Emberi jogok. („ius civitas – ius naturalis”) Szociális alapjogok. Protekcionizmus vagy intervencionalizmus?	1 szem/hét 2 fizikai óra
7. Iszlámizmus mint politikaelmélet és államszervezési rendszer.	1 szem/hét 2 fizikai óra
8. Zöldpolitika	1 szem/hét 2 fizikai óra
9. Republikanizmus az AEÁ-ban. (Hannah Arendt)	1 szem/hét 2 fizikai óra
10. Az ideológiák és a közérdek. Egyenlőség versus szabadság. Feszültségek a liberális demokrácia elméletének értelmezésében.	1 szem/hét 2 fizikai óra
11. Anarchizmus és az állam szerepének kérdése a társadalomban.	1 szem/hét 2 fizikai óra
12. Szekularizmus. Az állam – egyház – hit egyenlete.	1 szem/hét 2 fizikai óra
13. Niccolò Machiavelli állam- és vezetéselmélete. „A fejedelem”	1 szem/hét 2 fizikai óra
14. Összegzés. Kulcsfogalmak ismétlése. Vizsgatematika átbeszélése.	1 szem/hét 2 fizikai óra

KÖNYVÉSZET:

- Arisztotelész: *Politika*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1984.
- Baradat, Leon P.: *Ideologiile politice, origini și impact*, Polirom Kiadó, Bukarest, 2012
- Demeter M. Attila (szerk.): *Politikai doktrínák*. Partium Kiadó, Nagycsárd, 2004.
- Fisichella, Domenico: *A politikatudomány alapvonalai - Fogalmak, problémák, elméletek*. Osiris Kiadó, Budapest, 2006.
- Goodin, Robert E.-Pettit, Philip (ed.): *Contemporary political philosophy*. Blackwell Publishing, Malden, 2006.
- Goodwin, Barbara: *Using political ideas*. John Wiley & Sons, Chichester, 2005.
- Gyurgyák János: Politikai ideológiák, In: Gyurgyák János (szerk.): *Mi a politika? Bevezetés a politika világába*, Osiris Kiadó, Budapest, 2004, p. 300-325.

- Heywood, Andrew: *Political ideologies*. Palgrave Macmillan, Houndmills, 2005.
- Kymlicka, Will: *Liberalism, community and culture*. Clarendon Press, Oxford, 1989.
- Kymlicka, Will: *Contemporary Political Philosophy: An Introduction*. Oxford University Press; 2 edition, Oxford, 2001.
- Mannheim, Karl: *Ideológia és utópia*. Osiris Kiadó, Budapest, 1996. 129-137. (Lehet-e a politika tudomány? c. fejezet)
- Montesquieu: *A törvények szelleméről*. Európa Kiadó, Budapest, 2000. 56-83. 190-212. 245-263. + Hahner Péter: *Utószó*. 1035-1046
- Szabó, Gábor: *Modern politikai eszmék, ideológiák*. Publikon Kiadó, Budapest 2011.
- Oakeshott, Michael: *Konzervatívnak lenni*. In: Demeter M. Attila (szerk.): *Politikai doktrínák. Szöveggyűjtemény*. Partium Kiadó, Nagyvárad, 2004. 167-190.
- Bibó, István: *A Szabadság*. In: Bibó István: *Válogatott tanulmányok 1935-1944*. Magvető Kiadó, Budapest, 1986.
- Bibó, István: *A jobb- és baloldal vitája*, In: Bobó István: *Válogatott tanulmányok II*. Kötet, Magvető Kiadó, Budapest, 1986.
- Almond, Gabriel, Bing Powell, Kaare J. Strom, Russell J. Dalton: *Összehasonlító Politológia*. Osiris Kiadó, Budapest, 2006, p. 15 – 53.
- Rostoványi, Zsolt: *A Közel-Kelet története - A rövid XX. Század*. Kossuth Kiadó, Budapest, 2011.
- Rostoványi, Zsolt: *Fundamentalizmusok a 20-21. Században*. In: *KÖZ-GAZDASÁG 11 : 3 pp.* 225-240, 2016.
- *The Constitution of the United States of America*. Welcome Books, New York, 2006.

Online források:

xxx: A Francia Nemzetgyűlés Nyilatkozata az emberi és állampolgári jogokról (1789)

xxx: Az Amerikai Egyesült Államok alkotmánya (1789)

xxx: Európai Unió Emberjogi Chartája (2007)

xxx: 1984 – George Orwell (film és Könyv)

xxx: Capitalism: A Love Story (dokumentumfilm)

5. Vizsgára való jelentkezés előfeltételei

Az előadások és szemináriumok alkalmával jelenléti jegyzőkönyv készül. 70% fölötti jelenlét esetében a hallgató teljes értékű vizsgázónak tekinthető. 40-70% közötti jelenlét esetén a hallgató által elérhető maximális érdemjegy a 8-as. 40% alatti jelenlét esetében a hallgató maximálisan elérhető érdemjegye a 7-es, ugyanakkor pedig kétszeres mennyiségű vizsgatételből köteles teljesíteni az írásbeli vizsga időtartama alatt.

A kurzusokon való elégtelen, jegylevonással járó jelenlét szemináriumi többletvegyenység végzésével ellensúlyozható.

6. Értékelési kritériumok, módszerek és arányok

Felmérési módszer:

- Írásbeli vizsga (végső érdemjegy 70%-a)
- Szemináriumi aktivitás (végső érdemjegy 30%-a)

Dátum: 2019.10.15.

Tantárgyfelelős aláírása:

Gyakorlati órák felelősének aláírása:

Tanszékvezető aláírása: